

KAMERMUZIEK RECITAL

Theodora Geraets viool

Peter Petrov piano

PROGRAMMA TOELICHTING

Franz Schubert, Sonate voor viool en piano op.137 nr.3

Schubert was 19 jaar oud toen hij in 1816 drie sonates componeerde voor viool en piano en ze opdroeg aan zijn broer Ferdinand, met wie hij ze waarschijnlijk ook voor het eerst, in huiselijke kring, uitvoerde. De uitgever Diabelli publiceerde ze in 1828, vlak na Schuberts dood, als *Sonatinas* ["sonate-tjes"], mogelijk om daarmee ook amateurmusici als kopers aan te trekken. Het tegengestelde effect was echter dat veel concert-musici deze werken als vroege, onrijpe, nog-niet-echt-Schubert-muziek terzijde lieten. Ten onrechte: nr.2 en nr.3 mogen dan misschien niet zeer virtuoos zijn, maar toch is daarvan wel elke maat op en top Schubert. Echte kwaliteit wint het altijd: sinds enkele tientallen jaren worden ze ook op kamermuziekconcerten weer zeer regelmatig gespeeld.

Ludwig van Beethoven, Sonate voor viool en piano op. 24

Deze sonate kreeg van liefhebbers later de troetelnaam *Frühlings-sonate*, waarschijnlijk vanwege het open, *ontluikende* karakter van de zingende thema's: ze was als nr.5 uit totaal 10 toegankelijker voor de luisteraar dan de eerste drie, die door de recensenten om hun cerebraliteit, het ontbreken van melodiek en de gezochte modulaties werden afgewezen. Toch ligt het vernieuwend karakter van deze werken ergens anders. Bij Mozart had de piano nog een betrekkelijk eenvoudige rol als begeleiding van het vioolspel, bij Beethoven voert de piano duidelijk de boventoon en is veel *anspruchsvoller* van opzet; op. 23 en deze 24 heten dan ook: *Sonates pour le Piano-forte avec un Violon*.

Allegro. Het hoofdthema begint in viool met een opbouwende voorzin en een iets meer uitgebreide nazin; in de herhaling wisselen viool en piano van rol. Een korte dramatische passage leidt naar het hamerende 2^e thema met signaaltönen in de viool. Varianten van motieven uit de thema's bepalen het korte middengedeelte. De reprise is geen herhaling van het begin, maar keert de daar gespeelde rollen om; bovendien worden de ontwikkelingen uit het middengedeelte meegenomen en verder voortgezet. **Adagio molto espressivo.** De tedere hoofdmelodie van deze liedvorm wordt gevoerd door de piano, de viool heeft een ondersteunende bijrol.

Scherzo. Allegro molto. Beethoven steekt lichtelijk de draak met de muziek: de viool "komt te laat" en in het middendeel rennen beide instrumenten door de toonladders op de simpele manier van volksmuziek. **Rondo, Allegro ma non troppo.** Het rondo heeft bij Beethoven een belangrijke ontwikkeling. Heel vroeger was het rondo een dans, met een gezamenlijk deel [*refrein* = terugkeer] voor alle paren uit *de kring* [denk maar aan het rondo uit de voetbaltraining!], daartussen waren dan telkens solo's voor één paar apart, heel toepasselijk *couplet* oftewel *koppeltje* geheten. Componisten gebruiken deze vorm, A-B-A-C-A-D enz.: een hoofdthema [voor het hele ensemble] met daartussen steeds wisselende passages. De vernieuwende ontwikkeling bij Beethoven is: hij benut de coupletten om het hoofdthema in variaties steeds verder uit te werken.

Manuel de Falla, Siete Canciones populares Españoles

Manuel de Falla y Matheu [1876 Cádiz - 1946 Argentinië], zoon van een Andalusische vader en een Catalaanse moeder, is geworden wat hij wilde: een *Spaanse* componist die in zijn klein, maar subtiel oeuvre de muzikale volkscultuur van zijn land tot grote kunst heeft uitgebouwd, zoals met hem Granados en Albeñiz, en gelijk in de literatuur Federico García Lorca. Samen met de uit het ballet *El Amor Brujo* [de betoverende liefde] genomen *Danza ritual del fuego* [rituele vuurdans] zijn deze 7 [!] *volkse* liederen zijn meest geliefde muziekwerk. Hij componeerde ze in Parijs, vlak voor het begin van WO I. Het zijn van oorsprong oude Spaanse volksmelodieën, maar opgevoerd in Falla's kunst: een vermenging van oude volkselementen met typische kenmerken van de zigeunermuziek. De populariteit leidde ertoe dat van de originele partituur voor zang, deels ook door hemzelf, vele bewerkingen zijn gemaakt, zoals ook deze voor viool en piano. 1. De Moorse doek, 2. een bekoorlijk wiegeliedje, 3. lied, 4. danslied, 5. lied uit Asturie, 6. volksdans in Aragon, Navarra en Valencia. Falla had een hekel aan beide partijen in de alles verwoestende burgeroorlog vanaf 1936; drie jaar later vertrok hij naar Argentinië en stierf er als zelfgekozen balling.

Felix Mendelssohn, Sonate voor viool en piano in F majeur

Felix [*1809] werd geboren als zondagskind, *met een gouden lepel in de mond*. Zijn puissantrijke vader kon bijvoorbeeld voor zijn talentrijke 11-jarige zoon een compleet orkest afhuren om hem zijn eerste symfonie te laten dirigeren. Felix was ongetwijfeld hoogbegaafd: componist, muzikant, zeer verdienstelijk tekenaar, sportman [wandelen, schaatsen, paardrijden], polyglot met vele reizen in Europa, grote belangstelling voor wijsbegeerte, literatuur en geschiedenis [Bach-revival!!!], als manager de stichter en directeur van de Conservatoria van Berlijn en

Leipzig. Ledigheid was in zijn familie de grootste zonde, zijn niet aflatende bedrijvigheid heeft welhaast zeker medegeleid tot zijn vroege dood in 1847.

De betekenis van Mendelssohn als componist wordt nogal eens overschat. Hij is de auteur van een aantal geniale romantische werken: de *Overture Middernachtsdroom* [hij was toen 17 !], zijn *Violconcert*, meerdere *Symfonieën*. Het overgrote deel van zijn oeuvre wordt in vakkringen beschreven als *uitstekend vakwerk, geschreven met de blik naar het verleden, weinig impulsen tot vernieuwing*. De nazi's verboden de muziek van deze, overigens tot het protestantisme bekeerde jood als *ENTARTET*.

Theodora Geraets behoort tot de elite van de Nederlandse violisten. Zij studeerde o.a. in Amsterdam, Düsseldorf en de Juilliard School of Music in New York. Zij won vele prijzen en maakte tournees over de gehele wereld, is te horen op verschillende CD's. Van 2002 tot 2008 was ze eerste concertmeester van het Limburgs Symfonieorkest. Zij is als hoofdvakdocente werkzaam aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag.

Peter Petrov [*1974 Sofia, Bulgarije] gaf al als 8-jarige zijn eerste concert en won vanaf toen verschillende prijzen. In 1999 voltooide hij zijn studie aan het Conservatorium van Luik, waar hij sindsdien les geeft. Hij soleerde o.a. met het Orchestre Philharmonique de Liège in die stad en in Laon [Fr.] en Eupen; met het orkest van Dortmund speelde hij Schumann in Amsterdam en Brussel, het Philharmonisch Orkest van St. Petersburg had hem te gast in Antwerpen, Groningen en de eigen thuishaven. Peter Petrov maakte verschillende CD-opnamen.

Zaterdag 29 Oktober 21.30 uur, nog zomertijd!: **Candlelight Orgelconcert** door Ute Gemmerl-Geuchen, i.h.k.v. het *Beleefweekend Vaals Cittaslow*.

Zaterdag 19 November 16.00 uur: optreden van het **Orlando Junior Academie Orkest**. Jongeren/senioren entree-korting: € 7,50.

Zondag 20 November 15.00 uur: Vernissage van de Expositie van **Inez Creuwels**, schilderijen en **Sybilla Schulz** sculpturen. Muziek door de Koreaanse pianiste **Young Kyung Song**.

Vrijdag 2 December 20.00 uur: Lied- en aria-recital door de winnares van de Music Award Maastricht 2011, de sopraan **Marleen Everink**; aan de vleugel **Sin-Ae Kim**.